

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' נח ב' מרחשון תשפ"ג

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס' 694

פנינים יקרים

אלה תולדות נח וכו' (י, ט) נח קבל שמו אחר שנעשה צדיק כי מתחילה אביו לא קרא ליה בשם כלל ורק כשנתגדל ונהיה צדיק קרא לו השכינה שמו נח- נייחא דארעא וארעא קדשא, וכמבואר במדרש נח - נייחא לעולם, נייחא לאבות נייחא לבנים נייחא לעליונים נייחא לתחתונים נייחא בעוה"ז נייחא בעוה"ב וכו'.

(מעניות הפשט)

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו (י, ט) בגמ' (סנהדרין קח) נחלקו בו חז"ל לדעת ריש לקיש - בדורותיו למרות שלא היה לו ממי ללמוד היה צדיק אלו היה בדור צדיקים כ"ש שהיה צדיק, רבי יוחנן מסביר שנח היה צדיק כלפי דורו אבל היה בדורו של צדיקים לא היה נחשב לכלום עכת"ד, ונראה שגם ריש לקיש וגם רבי יוחנן נח לא היה צדיק אלא לפי דורו, ובכ"ז התורה מתכונה לשבח את נח אליבא דריש לקיש שלא למד ממעשיהם הרעים ושמר על ערכו העכשוי, משא"כ רבי יוחנן שהיה נחשב לצדיק רק בדורו שהרעו במעשיהם אבל אם היה בדור צדיקים והיתה צדקתו כמו שהיה בדורותיו העכשויים לא היה נחשב לכלום ועיין בעץ יוסף שעל עין יעקב.

נח איש צדיק תמים היה בדורותיו (י, ט) כלומר אף בני דורו שהיו רשעים גמורים היו מחזיקים את נח לצדיק תמים... וזהו נח איש צדיק שאפילו בני דורו הרשעים מחזיקים את נח לצדיק והיו בני דורו נוחה הימנו.

(כאורה לחיים)

נח איש צדיק תמים וכו' (י, ט) בכל מקום שכתוב תמים היינו שנרשם באות ברית קודש, ומכיון ששמר ברית קודש את האלקים התהלך נח, הרי מי יכול ללכת עם הקב"ה? אלא מי ששומר הברית, השכינה מתחברת עמו כמו שנאמר תמים תהיה עם ה' אלקיך - תמים תהיה! ואח"כ עם ה' אלקיך בחבור אחד. (זה"ק פר' שלח)

אלה תולדות נח נח איש צדיק את האלקים התהלך נח (י, ט) הכל נחרב וכאן התחיל דרך חדש להציל את כל הדורות, את האלקים לא להנתק מעול מלכות שמים וכתוב ונח מצא חן בעיני ה' ודרשו חז"ל אף הוא אינו כדאי אלא שמצא חן, אף שאינו כדאי לא להנתק מעול מלכות שמים, וכן עשה משה מלמדנו שיכולים להתגבר על יצה"ר בקבלת עומ"ש.

(בית ישראל מגור)

את האלקים התהלך נח (י, ט) פרש"י ובאברהם הוא אומר אשר התהלכתי לפניו, נח היה צריך סעד לתומכו אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו עכ"ל הפירוש דאלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו משא"כ באברהם אבינו ע"ה שהפך היצר לטוב כמש"כ ומצאת את לבבו נאמן לפניך א"כ לא היה צריך סעד לתומכו.

(מעגלי צדק)

ויאמר אלקים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס (י, יב) פרש"י לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, לכאורה קשה למה לא התפלל נח עליהם, ויש לומר דלא מהני תפילת הצדיק רק על חטא שבין אדם למקום אבל מה שבין אדם לחבירו הלא גם יוה"כ אינו מכפר וצריך דווקא לרצות ולזה לא מהני תפילה.

(מעגלי צדק)

צוהר תעשה לתבה וגו' (יז, י) רש"י יש שאומרים חלון ויש אומרים אבן טובה המאירה להם אותם המפרשים שצוהר היינו חלון דעתם שנח צדיק גמור היה ועשה כל שביכולתו לטובת בני דורו רק שלא עלתה בידו, עבדו הצוהר חלון כדי שגם יוכל לראות ולהתבונן בהרוגי המבול, מאידך אלו שלדעתם נח לא הוכיח את בני דורו די הצורך לא היה האפשרות לראות במפלתם, כך שהצוהר מטרתה להאיר את נח בחשכו, כעין זה היה אצל אשת לוט במהפכת סדום וד"ל.

(הרב שלמן עבודי)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת אור"י הרא"ש זיע"א ז' כסליו תשל"ז

א

מהיכן האדם יכול למצוא מה זה אחדות? מהעבודה שהוא עובד וכל הזמן יש לו נסיונות על כל שטח הדברים מה ששייך לו. כמו נהג כאשר יש לו תקלה הוא מחפש אותה דרך המחשבות ע"י שחושב היכן נמצא הקלקול ולא דרך הידע, כל דבר זה גם כן ככה אז צריכים לדעת מאיפה התחיל הקלקול, ואם כל יושבי האוטו מאוחדים ויש תקלה או שהנהג תופס שבורג אחד מקולקל, או שהוא לא מבין, אז הוא משתף את אלה שנמצאים באוטו, ואולי אחד יש לו מחשבה והוא פיקח, אז הוא מתחיל לחשוב אולי איפה הקלקול, ואולי יש אחד שהוא עובד עם עצמו אז הוא מבקש: 'רבש"ע אנחנו נמצאים פה באמצע הדרך, האר את ענינו', ואז על ידי אמונה הוא מגלה את הפגם, ככה מתאחדים ויודעים מה לתקן, ומתקנים את הקלקול וממשיכים הלאה.

אבל אם אין אחדות באוטו, וכל אחד 'סוחב' על השני 'אני רוצה להיות הנהג', אז אף אחד לא מחפש לתקן ונשארים תקועים וכל אחד נוסע עם טקסי (מונית) אחר, וכולם מתפזרים, ולא יכולים למצוא איך לתקן כי כל אחד רוצה להגיע למחוז חפצו ואומר 'שלום' וכבר לא חושב על השלום אלא רק חושב איך הוא מגיע למחוז חפצו, והוא מחפש איזה אוטו שעובר שייקח אותו ולא חושב בכלל מחשבות של אחדות.

וזה מפני שכל אחד רוצה וחושב 'למה שאני לא יהיה הנהג?' ושואן אחדות ויש פירוד אז יש חורבן.

ב

אותו הדבר בכל עניני העולם אם רוצים שיהיה באמת אחדות שנגיע למחוז חפצנו. ומה המטרה, מה מחוז חפצנו? להכיר כל אחד את מציאותו את ערכו שאין לו אחיזה והוא רק בורג מהמציאות שאנחנו נאחזים. ואין הפרש, מה המטרה, מה העבודה פה? מהענין שאנחנו מדברים צריך להיות אחדות, אז במילא אם יש קלקול אז כל אחד משתף את הענין שלו מה שהוא צריך שיהיה שלימות, ועל ידי זה אנחנו באים לשלימות. אבל אם יש בפנים פירוד, וכל אחד כואב לו למה אין לו חלק יותר גדול ולמה הוא יכול להגיד את הדעה כמו שהשני אומר את דעתו, אז ממילא הוא לא רוצה לשתף ואז הוא חסר וכשבורג אחד חסר אז אי אפשר לנהל את הענינים, כי הבורג הזה מקלקל, וטובים השנים מן האחד.

לפעמים מפקידים את הניהול בידי אדם אחד, שהוא יהיה הנהג שמוביל את כל המפעל. כולם סומכים עליו שהוא עושה את מלאכתו כראוי, ואף אחד לא בודק מה באמת מתרחש אצלו בפנים, בְּאֵילו מחשבות הוא מתהלך. נכון שהוא המנהל והכל בידיים שלו, אבל הוא צריך לחשוב מי באמת הוא המנהל? מי נתן לו את היכולת לנהל? איך הוא השיג את הניהול? עליו להתבונן: מאין באת? לאן הגעת? מה פתאום הוא קיבל את הניהול? מי הבעל-בית עליו?, והעיקר: איפה המחשבות שלו?

ואדם שאינו מתעלם מן האמת, ובעצם כל אחד הרי רוצה לחיות את האמת, אבל ה'

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

כל-כך לא מציאות, וכל הפעולות שהוא עושה אינן שייכות לו בגלל שיש מעליו מציאות עליונה, שהוא בעל הכרם, הוא בעל הפרדס, והוא רק עובד אצלו כעבד אצל אדונו. ומכיון שיש לו בחירה, הוא לא רוצה לוותר שבכל פעולה שעושה לא יהיה דבוק לפעולה אלא למציאות שמקיימת לו את הפעולה, למציאות שעוזרת לו לעשות את הפעולה.

ד

כאשר האדם עושה פעולה החכמה שלו היא להכיר בכך שיש לו עוזר, למרות שזה לא נראה כך. כי בעצם הרי הוא בעצמו עושה לבד את הפעולה, ואיפה נמצא העוזר שלו? התינוק מרגיש את האמא כי זה חלק ממנו, זה הגוף שלו. הבהמה מרגישה את זה שמנהל ומנהיג אותה באמצעות העבודה שהוא מעביד אותה, והעבודה שהיא עובדת זה חלק מהגוף שלה. אולם אדם הוא לא כמו בהמה, הוא לא תלוי במנהיג שלו כמו שהבהמה תלויה באדון שלה וכמו שהתינוק תלוי באמא, ואם כן איפה הוא הבעה"ב שלו? הלא את הכל הוא מנהל, את הכל הוא מנהיג, את הכל הוא מפעיל, אז היכן היא המציאות שמנהלת אותו? שמראה לו את הדרך? שעוזרת לו בכל מעשיו? הוא לא רואה שום דבר. הוא בעצמו עושה את כל הפעולות. הוא בעצמו מתחיל, והוא בעצמו גומר.

המשך יבוא אי"ה

ברא 'שאור שבעיסה' שמטעה אותנו מן האמת. מה זה ה'שאור שבעיסה', זה כח הבחירה של האדם.

ג

ה' ברא את האדם במציאות כזו שיש לו בחירה. הבהמה שחורשת התרגלה לאיש שמנהיגה והיא הולכת איתו, היא מכירה את הריח שלו. אם אדם אחר ינסה ללכת איתה, היא תעמוד, מפני שהיא רגילה אל המנהיג שלה, והרגל נעשה טבע, והטבע של הבהמה שהיא הולכת עם מי שהיא רגילה. כמו כן התינוק התרגל עם האמא שלו, הוא מכיר את הריח שלה. יתכן שזה נובע מכך ששניהם מדם אחד, או שזה רק בגלל שהוא התרגל אליה. כמו כן גם לאדם יש מישהו שמנהל אותו, מישהו שמנהיג אותו. יש לו מנהיג. אבל בשונה מהם אין עליו מנהל, והוא מנהל את עצמו. הבהמה חייבת את האדון, והתינוק נזקק לעזרה של הזולת, אבל האדם - ה' רצה לעשותו מנהל את עצמו, ובניגוד לתינוק הוא זה ששומר את עצמו, ומייחס כל דבר לעצמו.

ומכיון שה' ברא את האדם במצב כזה, הוא נתן לו דרך להרגיש ע"י סיבות וע"י כשלונות שאינם מציאות ואין לו בכלל קיום, ומזה הוא בא לכך שכל מאורע שעובר עליו במהלך היום, וכל פרט ופרט שעובר דרכו, מהווה עבורו סיבה להכיר שהוא לא מציאות ואין לו שום חלק בפעולות שלו ובניהול שלו. אבל לכל בן אדם יש בחירה, ויש לו חכמה, והחכמה שלו אינה נותנת לו להכיר שהוא

המשך פנינים יקרים

צהר תעשה לתבה (י, טז) רש"י שאומרים חלון ויש אומרים אבן טובה מאירה, נצטוו להוסיף אור בתיבה ע"י חלון או על ידי אבן טובה וענינה שיכנס לתיבה אור אלקי בעולם, לראות השגחה פרטית בעניניו, או על אבן טובה ההופך את הטבע עד שהוא עצמו יאיר היינו שהחשך עצמו נהפך לאור. (ביאורים לאדמו"ר מליובאוויטש)

שנים מכל יבואו אליך להחיות (י, כ) מהראוי להקדים שבכל יצורי בעלי החיים רק שנים שלא חטאו? להקדים מה שראוי להבין מאמר הגמ' (חולין יא) רוב בהמות כשרות המה ועתה ההיפוך שרובם טריפות היתכן? אך הכל נברא בשביל ישראל וכאשר כולם צדיקים אז גם בעלי החיים מתוקנים וכשרים ובעוה"ר כשרים רשעים אז ממשיכים על בעלי החיים שלא יהיו בכשרות וכן בנח כיון שכולם היו חוטאים נצלו בני נח מחמת היותם כקטנים.

ויבא נח וגו' מפני מי המבול (יז, ז) פרש"י אף נח מקטני אמנה היה מאמין ואינו מאמין שיבא המבול ולא נכנס לתיבה עד שדחוקוהו המים, יש לפרש שלא היה נח מפקפק ח"ו באמונתו בהש"ת אלא כיון שנצטוו לעשות תיבה ועסק בדבר ה' בעשייתו אז החל לפקפק האם בטוח הוא שכל כוונותיו לקיים מצות בורא או שכוונתו להציל את עצמו ומשפחתו... והבן.

ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה (יז, יב) להלן בפסוק יז הוא אומר ויהי המבול אלא כשהורידן הורידן ברחמים אם יחזרו יהיו גשמי ברכה וכשלא חזרו היו למבול, וצ"ב אם הגשמים היו מרחמים איך מוגדרים למבול, אלא שהארבעים היום של הורדת המים קבל משמעות של יחידה מושלמת שהיא גשם ומבול וכשחזרו בתשובה ממילא הירידה מתחילתה המה מי גשמים מבורכים ברחמים ואם לאו הרי מתחילה הוגדרה כמבול כך שכל הארבעים יום נחשב כאחד הן כשיוורד בצורה של גשם והן בהיותם מבול במשך ארבעים יום. (ביאורים לפרש"י מאדמו"ר מליובאוויטש)

ויהי המים ארבעים יום על הארץ (יז, יז) להורות בא איך עשו המים רצון קוניהם שהמים לא נשתקעו כלל וכן מדויק בלשון התורה וירבו המים מחמת שלא נשתקעו.

ויזכור אלקים את נח (ת, א) ברש"י זה השם מדת הדין הוא ונהפכה לרחמים ע"י תפלת הצדיקים, כ"ק אאז"ל דיקדק שלא כתיב כאן שום תפילה, אך כתיב מקודם וישאר אך נח (י, כג) ואיתא אכין ורקין מעוטין הם, למעט. והרמז שנח כשראה שכל העולם נאבד ונשאר רק הוא בא למדת ענוה ושפלות וזהו אך נח. (בית ישראל מגור)

ותבוא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית - מרורין (רש"י ת, יא) רמז על הגאולה העתידה, נצרך להתחזק באמונה והיה לעת ערב יהיה אור, ורמז בענין המבול אף נח מקטני אמנה היה ובא המבול ולעת הגאולה כשיתחזקו באמונה אזי יהיה נגאלין, גם בשבת מתחזק האמונה וזהו יונה מצאה בו מנוח ושם ינוחו יגיעי כח וצדיק באמונתו יחיה.

יפת אלקים ליפת וישכן באהלי שם (ט, כז) איתא במדרש אע"פ שיפת אלקים ליפת שבנה כורש שהיה מבני יפת בית שני, לא שרתה בו שכינה והיכן שרתה? במקדש ראשון שבנה שלמה שהיה מבני שם (ע"פ יומא י) ידוע שבני יפת הושפעו בעושר ובפאר רב, מ"מ הקב"ה בוחר באהליהם הצנועים של שם, וגם בימינו כ"ה בבתי כנסיות שם הקב"ה משרה שכינתו.

אני א-ל שדי התהלך לפני והיה תמים (יז, א) שהוא שם המאיר בבריאה שהוא משלש בשלש פעמים חסד גדול, לכן התהלך לפני שהוא בסוד החסד הגדול וזוה תהיה תמים בהארת א-ל שדי שהוא שלש פעמים מספר אהבה.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

